

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/22/2017
Identifikačné číslo spisu: 1516000362
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1516000362.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj v trestnej veci obvineného N. F., pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 13. decembra 2017 v Bratislave s verejným vyhlásením rozsudku 13. decembra 2017, o dovolaní ministerky spravodlivosti proti trestnému rozkazu Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 0T/126/2016, z 25. mája 2016 takto

rozhodol:

Trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 0T/126/2016, z 25. mája 2016 bol v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 8 Trestného zákona a § 165 ods. 1 Trestného poriadku

v neprospech obvineného N. F..

Toto rozhodnutie sa z r u š u j e.

Z r u š u j ú sa aj všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Okresnému súdu Bratislava V sa p r i k a z u j e, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava V trestným rozkazom, sp. zn. 0T/126/2016, z 25. mája 2016, právoplatným 25. mája 2016 uznal obvineného N. F. za vinného zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného

rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, ktorého sa dopustil tak, že

trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1T/6/2014 zo dňa 21. januára 2014, ktorý nadobudol právoplatnosť 15. februára 2014 bol uznaný vinným, pričom mu bol okrem iného uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu po dobu 2 (dva) roky, ktorý začal plynúť od 28. decembra 2015 do 28. decembra 2017, napriek tomu dňa 23. mája 2016 v čase medzi 10.50 hod. a 11.10 hod. v U. na M. viedol motorové vozidlo zn. fiat Stillo, farby čiernej metalízy, TEČ: U., pričom bol zastavený a kontrolovaný hliadkou Policajného zboru.

Za spáchanie tohto prečinu mu bol uložený podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Súd zároveň obvinenému uložil podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu na 3 roky.

Proti vyššie označenému trestnému rozkazu podala dovolanie ministerka spravodlivosti, ktoré oprela o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

V dovolaní argumentovala nasledovne:

„Ústavný súd Slovenskej republiky dňa 12. februára 2015 vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 525/2014-36 uviedol: „Podľa § 43 Trestného zákona ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal predtým, než bol trest uložený skorším rozsudkom vykonaný, a ukladá mu trest rovnakého druhu, nesmie tento trest spolu s doteraz nevykonanou časťou trestu uloženého skorším rozsudkom prevyšovať najvyššiu výmeru dovolanú týmto zákonom pre tento druh trestu. Ak je jedným z týchto trestov trest odňatia slobody, rozumie sa takou najvyššou výmerou doba dvadsiatich piatich rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie. Z § 43 Trestného zákona vyplýva, že výkon neskoršie uloženého trestu začne až po vykonaní trestu rovnakého druhu uloženého skorším rozsudkom. Výkon trestu zákazu činnosti začína právoplatnosťou rozsudku, ktorým bol uložený (R 8/1969), a predlžuje ho len doba výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody (§ 61 ods. 8 Trestného zákona).“ Z uvedeného vyplýva, že sankcia zákazu činnosti uložená správnym orgánom a trest zákazu činnosti uložený súdom nie sú zákazy rovnakého druhu a teda sa nespočítavajú, ale plynú súběžne. To znamená, že trest zákazu činnosti uložený súdom v trestnej veci Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1T/6/2014 nezačal plynúť 28. decembra 2015 (teda po skončení sankcie zákazu činnosti), ale začal plynúť 15. februára 2014, teda v deň, kedy nadobudol právoplatnosť trestný rozkaz v predmetnej veci. V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 525/2014 (ale aj uznesenia Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3Tos/53/2015) trest zákazu činnosti začína plynúť v zásade dňom právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol súdny zákaz činnosti uložený, pričom sa neprihliada na zákaz činnosti uložený správnym orgánom. Trest zákazu činnosti v trestnej veci Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1T/6/2014 preto plynul od 15. februára 2014 (od právoplatnosti trestného rozkazu) do 15. februára 2016. Obvinený N. F. preto v dobe spáchania skutku dňa 23. mája 2016 v konaní 0T/126/2016 de iure zákaz činnosti uložený nemal, nakoľko tento uplynul dňa 15. februára 2016. Uvedeným postupom súdu došlo k porušeniu Trestného zákona v ustanovení § 348 ods. 1 Trestného zákona a § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona. Obvinený N. F. v namietanej trestnej veci 0T/126/2016 vykonával od 23. mája 2016 trest odňatia slobody. Nakoľko sa jedná o vážny zásah do základných práv slobôd, prerušila som súčasne podľa § 380 ods. 4 Trestného poriadku s podaním dovolania výkon rozhodnutia a trestu odňatia slobody.“

K dovolaniu ministerky spravodlivosti sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V:

„Podstatou dovolacích námietok ministerky spravodlivosti je posúdenie otázky plynutia trestu zákazu činnosti uloženého obvinenému. Ministerka spravodlivosti vo svojom dovolaní poukazuje na skutočnosť, že trest zákazu činnosti uložený obvinenému v trestnej veci Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1T/6/2014 nezačal plynúť dňom 28. decembra 2015, teda po skončení plynutia sankcie zákazu činnosti

uloženej správnym orgánom, ale uložený trest začal plynúť dňom 15. februára 2014, teda v deň, kedy nadobudol právoplatnosť trestný rozkaz v predmetnej veci. Je tomu tak z dôvodu, že pri kolízii sankcie zákazu činnosti uloženej správnym orgánom a trestu zákazu činnosti uloženého súdom nejde o zákazy rovnakého druhu, preto sa zákazy činnosti nespočítavajú, ale plynú súběžne. S takýmto zjednodušeným právnym záverom sa nemožno bezvýhradne stotožniť. Pre lepšie ozrejenie podstaty riešeného problému je potrebné podrobne sa zamerať na genézu rozhodovania všeobecných súdov a Ústavného súdu Slovenskej republiky. Krajský súd v Bratislave v namietanom rozhodnutí (sp. zn. 3Tos/37/2014 zo 16. apríla 2014) zhodne s argumentáciou zamietaného rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II (1T/55/2009 z 21. januára 2014) konštatoval, že podmienky na podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti neboli splnené, pretože trest zákazu činnosti sťažovateľa začal plynúť až po výkone posledného zákazu činnosti (v posudzovanom prípade sankcie zákazu činnosti uloženej správnym orgánom). Na podporu svojho tvrdenia krajský súd poukázal na judikát R 49/1976 (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSR sp. zn. 6Tz 3/76 z 9. marca 1976), podľa ktorého pri určení polovice vykonanej časti trestu zákazu činnosti pre rozhodnutie o podmienenom upustení od výkonu zvyšku tohto trestu sa postupne uložené a doposiaľ nevykonané tresty zákazu činnosti (za predpokladu, že ide o zákaz tej istej činnosti), sčítajú. Na tomto mieste je potrebné poukázať, že vyššie uvedené rozhodnutia okresného a krajského súdu nepredstavovali exces v rozhodovacej praxi všeobecných súdov, ale naopak takúto tzv. sčítavaciu zásadu nevykonaných zákazov činnosti (bez ohľadu, či išlo o správnu sankciu uloženú správnym orgánom alebo trest uložený súdom), si v dlhoročnej aplikačnej praxi osvojili nielen všeobecné súdy, ale aj všetky orgány činné v trestnom konaní a bezvýhradne aj správne orgány. Aplikácia nálezov ústavného súdu tak, ako sa pretavila do rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, predstavuje zásadný prelom vyššie uvedenej dlhoročnej aplikačnej praxe súdov, pričom paradoxne je potrebné podčiarknuť, že ústavný súd svojím nálezom z 12. februára 2015 sp. zn. II. ÚS 525/2014-36 nekonštatoval, že takáto súdna prax je a priori nesprávna alebo v nesúlade so zákonom. Ústavný súd konštatoval arbitrárnosť sťažovateľom namietaného rozhodnutia (rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave 3Tos/37/2014 zo 16. apríla 2014), ktorá ako jediný dôvod viedla k záveru o porušení základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. V rámci výčitky arbitrárnosti Ústavný súd Slovenskej republiky namietanému rozhodnutiu krajského súdu vyčítal, že súd nezodôvodnil, prečo na sťažovateľovu vec aplikoval judikát R 49/1976, keď v danom prípade neboli uložené viaceré tresty zákazu činnosti, výmery ktorých by bolo potrebné sčítať pre určenie polovice vykonaného trestu, ale bol uložený jeden súhrnný trest za súčasného zrušenia prechádzajúcich trestov a rozhodnutiu krajského súdu vyčítal, že súd neodôvodnil, podľa akých úvah sankciu zákazu činnosti viesť motorové vozidlo uloženú sťažovateľovi v priestupkovom konaní považoval pre účely stanovenia polovice vykonaného trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlo za trest. Na základe vyššie uvedenej výčitky Krajský súd v Bratislave pri opätovnom posúdení veci argumentačne neobhájil svoju doterajšiu dlhoročne konzistentnú aplikačnú prax, ale jednoducho konštatoval, že koriguje svoj názor na posudzovanie začiatku plynutia trestu zákazu činnosti, pretože jeho pôvodný právny názor (že trest zákazu činnosti, pokiaľ mu predchádzala sankcia zákazu činnosti, nezačína plynúť právoplatnosťou rozsudku, ale až uplynutím sankcie zákazu činnosti uloženej správnym orgánom), nemá oporu v Trestnom zákone. Som toho názoru, že vyššie uvedené konštatovanie možno podrobiť úspešnej pochybnosti, pretože krajský súd sa pri korigovaní svojho názoru dostatočne nevysporiadal s otázkou nadradenosti medzinárodného práva a jeho zásadným prienikom do práva vnútroštátneho. V súčasnej aplikačnej a rozhodovacej praxi všeobecných súdov a orgánov činných v trestnom konaní má judikatúra EŠLP postavená na aplikácii Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Listine základných práv Európskej únie a Schengenskom dohovore svoje trvalé miesto. Jej najmarkantnejším výrazom vo vnútroštátnom práve je aplikácia zásady zákazu dvojitého stíhania za ten istý skutok (ne bis in idem, pričom je už notoriou, že pojmy „trestné obvinenie“, „trestný čin“, „trestný delikt“ alebo „súd“ vykladajú orgány Dohovoru a EŠLP autonómne, nezávisle od ich definícií vo vnútroštátnom práve. Táto skutočnosť má mimoriadne dôležitý význam, pretože pod čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 možno podradiť aj také protiprávne konania, ktoré podľa nášho vnútroštátneho poriadku nie sú označené ako trestný čin, ale ako priestupok, či správny delikt. Posúdenie či určitý delikt, ktorý sa osobe kladie za vinu, je deliktom trestným v zmysle Dohovoru, t. j. posúdenie založené na tzv. „Engelovských kritériách“, a to i/ kvalifikácia deliktu podľa vnútroštátneho práva, ii/ povaha deliktu (či predmetná aplikovaná norma má všeobecnú povahu) a iii/ druh a stupeň závažnosti sankcie, ktorá môže

byť za trestný delikt uložená (či má sankcia tzv. trestnú povahu, t. j. plní aj preventívno-represívny účel alebo má iba reparačnú povahu), pričom pri posudzovaní tohto kritéria je najdôležitejšia prísnosť a výška sankcie, ktorú možno za delikt uložiť. Podľa judikatúry ESĽP a orgánov Dohovoru sa aj pojem „súd“ vykladá autonómne a nezávisle od pojmu vo vnútroštátnom právnom priadku, za súd sa považuje zákonom upravený nezávislý a nestranný orgán, ktorý je oprávnený a povinný rozhodovať v konaní súdneho charakteru so záväznými účinkami o sporoch a veciach, ktoré mu boli predložené. V európskej terminológii ide o všeobecné pomenovanie pre nezávislý orgán, ktorý rozhoduje na základe právnych noriem v organizovanom konaní všetky otázky spadajúce do jeho právomoci, pričom nemusí byť súčasťou súdneho systému daného štátu. V zmysle Dohovoru sú preto za súd považované aj niektoré správne orgány, orgány záujmovej samosprávy a dokonca aj niektoré disciplinárne orgány nezaraďené do sústavy súdov. Postih priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, najmä charakter správneho orgánu, ktorý o nich rozhoduje, všeobecná povaha aplikovanej normy, preventívno-represívny účel ukladanej sankcie, druh a stupeň jej prísnosti a závažnosti by nepochybné splnili tzv. „Engelovské kritériá“ a v odôvodnenom prípade aj vytvorili prekážku ne bis in idem. Náhľad na začlenenie tzv. trestného postihu za priestupok do jednotnej sústavy protiprávných konaní a ich trestnoprávneho postihu vo svetle európskej judikatúry by nemal byť dvojkolajný. Nemožno totiž na jednej strane pripustiť rovnocennosť rozhodovania správneho orgánu a súdu, všeobecnú povahu deliktu a trestného činu a rovnaký druh a stupeň závažnosti sankcie s rovnorodým preventívno-represívnym účelom a na druhej strane nebrať uloženie sankcie do rovnocenného ponímania trestného zákazu činnosti so všetkým, čo k nemu patrí, t. j. aj začiatku a konca jeho plynutia. Dovolacie námietky ministerky spravodlivosti nesú v sebe ešte jednu, nie menej vážnu, trhlinu. Sankcia zákazu činnosti uložená správnym orgánom by sa stala obsolentnou a nevykonateľnou vždy okamihom právoplatnosti následne uloženého, čo aj miernejšieho, trestu zákazu činnosti. V aplikačnej praxi si takúto situáciu možno najlepšie predstaviť pri súdne nestrestanom páchatelovi priestupku, ktorému správny orgán uloží sankciu zákazu činnosti viesť motorové vozidlo na dobu 4 roky. Pokiaľ by takýto páchatel (doposiaľ súdne netrestaný, čo aj z vypočítaných dôvodov) krátko na to riadil motorové vozidlo, bol by trestne stíhaný a potrestaný za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Pokiaľ by súd takémuto páchatelovi uložil zároveň trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá na dobu 1 roka, automaticky by mu „amnestoval“ časť alebo zvyšok zákazu činnosti uložený správnym orgánom, pretože zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch tiež neobsahuje ustanovenie o tzv. spočítaní doby zákazu činnosti. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti som toho názoru, že dovolacie námietky ministerky spravodlivosti nie sú tak jednoznačné, ako sa na prvý pohľad zdajú. Nielenže arbitrárnym spôsobom (odkazom na jedno rozhodnutie) negujú doterajšiu dlhoročnú aplikačnú prax, ale nesystematickým posúdením dôležitých otázok vnášajú chaos do ustálenej aplikácie judikatúry ESĽP. Preto navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky podané v prospech obvineného N. F. proti trestnému rozkazu Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. OT/126/2016 z 25. mája 2016 odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.“

Ministerka spravodlivosti v reakcii na vyjadrenie prokurátora uviedla:

„So závermi prokurátora, ku ktorým došiel pri analýze tzv. „Engelovských kritérií“ a ich aplikácii na predmetné trestné konania v súvislosti so správnymi deliktmi nie je možné súhlasiť. Zásada ne bis in idem (nie dvakrát v tej istej veci) je základnou zásadou procesného práva a znamená, že o tej istej veci nemožno rozhodnúť znova. Predmetná zásada je upravená nie len v príslušných zákonoch Slovenskej republiky, ale vyplýva aj z článku 4 Protokolu č. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Článok 4 Protokolu č. 7 k Dohovoru vymedzuje zásadu ne bis in idem pod označením právo nebyť opakovane súdený alebo trestaný. Zásadu ne bis in idem je potrebné uplatňovať aj v slovenskom právnom poriadku v rámci správneho konania pri ukladaní sankcií a trestného konania pri ukladaní trestov. Základným rámcom pre ukladanie sankcií v správnom práve je najmä zákon o priestupkoch, zatiaľ čo v trestnom práve Trestný zákon. Oba zákony musia byť v súlade nie len s Ústavou Slovenskej republiky, ale aj s Dohovorom. Dohovor predstavuje najvýznamnejší aspekt pre vymedzenie zásady ne bis in idem v súlade s článkom 4 ods. 1 Protokolu č. 7, keďže Európsky súd svojou rozhodovacou praxou dbá na dodržiavanie princípov upravených v Dohovore. Potreba aplikácie zásady ne bis in idem v tej istej veci sa prejavuje najmä pri posúdení trestnoprávnej a administratívnej zodpovednosti, ktorá

nastáva pri porušení noriem trestného a správneho práva v súvislosti s trestom, ktorý môže byť uložený. Práve povaha trestu (sankcie) je kľúčovým faktorom vytvárajúcim prekážku ne bis in idem v korelácii s vymedzením pojmu „delikt“, keďže delikty môžu byť trestnoprávne a správne. Samotné právo nebyť opakovane súdený alebo trestaný predstavuje jedno zo základných ľudských práv, ktoré sa prejavuje tým, že „páchateľ môže byť za naplnenie určitého znaku skutkovej podstaty potrestaný iba raz (zásada ne bis in idem). Uvedené predstavuje zákonnú prekážku, keď sa o skutku už právoplatne rozhodlo a znovu o ňom konať možno až po právoplatnosti rozhodnutia vydaného v mimoriadnom opravnom konaní, ktorým sa zrušuje pôvodné rozhodnutie. Konanie v rozpore s dopravnými predpismi býva prejednávané policajnými alebo inými správnymi orgánmi priamo na mieste alebo bezprostredne po čine. Neskôr, po prejednaní priestupku sa môže voči vodičovi začať aj trestné stíhanie v súvislosti s tým istým porušením, resp. porušenie v osobitnej rovine môže za určitých podmienok predstavovať konanie v rozpore s Trestným zákonom. Prax Európskeho súdu nepriamo poukazuje na to, že „trestnú“ povahu majú všetky priestupky podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, resp. podľa zákona o priestupkoch. Z uvedeného je možné vyvodiť záver, že všetky priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa ustanovenia § 22 zákona o priestupkoch majú „trestnú“ povahu v zmysle Dohovoru. To znamená, že v konečnom dôsledku možno povedať, že právoplatný trest za správny delikt zakladá prekážku veci rozhodnutej, čo bráni opätovnému stíhaniu za ten istý skutok v správnom alebo trestnom konaní. V zmysle uvedeného platí, že uloženie sankcie v správnom a aj trestnom konaní za ten istý skutok je prejavom protiústavnosti a porušením zásady ne bis in idem vo vzťahu k neskoršiemu trestu. Tu je však potrebné poukázať na to, že v nami namietanom trestnom konaní (trestných konaniach), kde sme podávali dovolanie nešlo o ten istý skutok. Všetky tri konania, v ktorých sme podávali dovolanie sa odvíjajú od konania Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1T/6/2014 z 21. januára 2014, kde bol obvinenému uložený okrem iného aj trest zákazu činnosti viest motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní 2 (dva) roky. V zmysle nami uvedenej argumentácie plynul trest zákazu činnosti v konaní 1T/6/2014 od 15. februára 2014 (od právoplatnosti trestného rozkazu) a nie od skončenia sankcie zákazu činnosti. V tomto prípade ide o sankciu zákazu činnosti, ktorá bola uložená rozhodnutím Dopravného inšpektorátu Bratislava V, č. k. ORP-P-85/BAV-OBCP-2014, ktorým bola odsúdenému uložená sankcia zákazu činnosti na dobu 24 mesiacov, pričom táto plynula od 27. decembra 2013 do 27. decembra 2015. Trest zákazu činnosti v trestnej veci Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1T/6/2014 preto plynul od 15. februára 2014 (od právoplatnosti trestného rozkazu) do 15. februára 2016. Obvinený N. F. preto v dobe spáchania skutku 23. mája 2016 v konaní 0T/126/2016 de iure zákaz činnosti uložený nemal, nakoľko tento uplynul 15. februára 2016. Skutku v konaní 1T/6/2014 sa dopustil 27. decembra 2013, bol uznaný vinným z prečinu ohrozovania pod vplyvom návykovej látky, podľa § 289 ods. 2 Trestného zákona. Skutku v konaní 0T/126/2016 sa dopustil 23. mája 2016, bol uznaný vinným z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. V uvedených veciach nejde o ten istý skutok a preto ani nemohlo dôjsť k porušeniu zásady ne bis in idem. Nie je jasná ani argumentácia prokurátora, ktorý v prvej polovici vyjadrenia apeluje na zásadu ne bis in idem, ku ktorej podľa neho dochádza, ak sa ukladá sankcia zákazu činnosti správnym orgánom a trest zákazu činnosti uložený súdom a následne sa prikláňa k nami namietanému riešeniu, ktoré vyzdvihuje ako aplikačnú prax súdov, kedy súdy uplatňujú tzv. sčítavaciu zásadu nevykonaných zákazov činnosti. Čiže v podstate poukazuje na porušenie zásady ne bis in idem a následne navrhuje, aby sa vykonali celé zákazy činnosti uložené tak správnym orgánom ako aj súdom. K porušeniu zásady ne bis in idem by mohlo prísť, ak by bola sankcia zákazu činnosti a trest zákazu činnosti uložený v tom istom konaní. Ani v jednom prípade, kde sme podávali dovolanie tomu však tak nebolo. K námietke prokurátora, že nami chápané súbežné plynutie zákazov činnosti v praxi spôsobí, že sa amnestuje časť alebo zvyšok zákazu činnosti uložený správnym orgánom, pretože zákon o priestupkoch neobsahuje ustanovenie o tzv. spočívaní doby zákazu uvádzam nasledovné: Sankcia zákazu činnosti uložená správnym orgánom by nespočívala, ale plynula súbežne spolu s trestom zákazu činnosti. Trestný poriadok neustanovuje odklad výkonu trestu zákazu činnosti, zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku nevyplýva, že výkon trestu zákazu činnosti začína plynúť iným, neskorším dňom než dňom nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku, ktorým bol uložený. Výkon trestu zákazu činnosti začína právoplatnosťou rozsudku, ktorým bol uložený (R 8/1969), a predlžuje ho len doba výkonu nepodmienečného trestu odiatia slobody (§ 61 ods. 8 Trestného zákona). Aplikačná prax súdov pri používaní tzv. sčítavacej zásady nevykonávaných zákazov činnosti porušuje platné ustanovenia

Trestného poriadku o začatí výkonu uloženého trestu zákazu činnosti.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na mieste kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), obsahuje náležité odôvodnenie (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Ministerka spravodlivosti v dovolaní ale i v reakcii na vyjadrenie prokurátora podrobne rozobrala celkový stav vo veci (viď vyššie) a preto najvyšší súd nepovažuje za potrebné na tento opätovne poukazovať.

Najvyšší súd v prvom rade považuje za potrebné vyriešiť otázku, či sankcia zákazu činnosti uložená v konaní o priestupkoch (ďalej len sankcia zákazu činnosti) podľa zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (ďalej len zákon o priestupkoch) a trest zákazu činnosti uložený v trestnom konaní (ďalej len trest zákazu činnosti) tomu istému páchatelovi za rozdielne skutky, plynú súběžne, resp. či ich plynutie na seba nadväzuje (ich výmery resp. nevykonané časti sa sčítavajú), pretože odpoveď na túto otázku tvorí podstatu problému prezentovaného v dovolaní a v aplikačnej praxi vyvoláva nejednotný postup prokurátorov i súdov. Následne sa najvyšší súd vyjadrí i k ďalším okolnostiam tohto prípadu.

Dovolateľka tvrdí, že sankcia zákazu činnosti a trest zákazu činnosti uložené tomu istému páchatelovi za iné skutky plynú súběžne a na druhej strane prokurátor tvrdí, že postupne uložené a doteraz nevykonané sankcie zákazu činnosti a tresty zákazu činnosti sa sčítavajú a teda ich výkon na seba plynule nadväzuje.

Prokurátor vo svojom vyjadrení k dovolaniu poukázal na zásadu ne bis in idem zrejme preto, aby zdôraznil závažnosť sankcie zákazu činnosti, ktorá sankcia následne tvorí, resp. môže tvoriť prekážku na ďalší postih páchatel'a v trestnom konaní. S takýmto záverom možno súhlasiť, avšak podmienkou je, že sa koná, resp. by sa malo konať o tom istom skutku toho istého páchatel'a, čo nie je tento prípad.

Niet pochyb o tom, že sankcia zákazu činnosti viesť motorové vozidlo uložená v konaní podľa zákona o priestupkoch má trestnú povahu, pretože vyhovuje tzv. „Engelovským kritériám“ rozobratým prokurátorom vo vyjadrení k dovolaniu, to ale neznamená, že musí byť akceptovaná v celom trestnom konaní ako absolútna, resp. ako s absolútnou trestnou povahou, tak ako trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel uložený súdom v konaní podľa Trestného zákona.

Sankcia zákazu činnosti viesť motorové vozidlo uložená orgánom verejnej moci - Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v konaní o priestupkoch podľa zákona o priestupkoch, hoci má rovnaký preventívny účinok (bráni páchatelovi viesť motorové vozidlo do budúcnosti pod hrozbou trestného stíhania za spáchanie prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia) i represívny účinok (odplata za „zlé, zákonu nevyhovujúce“ vedenie motorového vozidla) ako trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel uložený súdom v konaní podľa Trestného zákona, to ale neznamená, že musí byť považovaná za „absolútnu“ pre celé trestné konanie.

Pre účely konania podľa § 69 Trestného zákona nemá sankcia zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel povahu trestu, tak ako samotný trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel. „Engelovské kritériá“ v takomto prípade nemožno aplikovať, pretože na konanie o podmienenom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti sa nevzťahuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru, nakoľko konanie o podmienenom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti nie je konaním o trestnom obvinení (Plische proti Rakúsku z roku 1964, X. proti Spojenému kráľovstvu z roku 1970, Helmut Aldrihan proti Rakúsku z roku 1990 a ďalšie). S ohľadom na to odkaz prokurátora na trestnú povahu sankcie zákazu činnosti stráca argumentačnú silu, pokiaľ ide o konanie podľa § 69 Trestného zákona.

V konaní podľa § 69 Trestného zákona sa podmienenčne upúšťa od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti a teda účinky tohto trestu sa na určitý čas a za splnenia určitých podmienok odkladajú.

V konaní podľa § 14 ods. 3, ods. 4 zákona o priestupkoch sa upúšťa od výkonu zvyšku sankcie zákazu činnosti a teda ide o definitívne ukončenie účinkov tejto sankcie.

Rozdiel je markantný, keď na upustenie od výkonu zvyšku sankcie zákazu činnosti (definitívne ukončenie účinkov sankcie) sa vyžadujú benevolentnejšie podmienky - len úvaha orgánu verejnej moci, pričom na dočasný odklad účinkov trestu zákazu činnosti sa vyžadujú prísnejšie podmienky: „Ak odsúdený v čase výkonu trestu spôsobom svojho života preukázal, že ďalší výkon tohto trestu už nie je potrebný“.

Ak by sa pripustilo, že trest zákazu činnosti začne plynúť (vykonávať sa) až potom ako uplynie (po vykonaní) sankcia zákazu činnosti, tak ako to prezentuje prokurátor, potom by pri určení polovice výkonu trestu zákazu činnosti v konaní podľa § 69 Trestného zákona pri sčítaní lehôt tam uvedených (sankcie a trestu) súd rozhodoval aj o tom, na čo nie je zo zákona oprávnený a teda aj o podmieňanom upustení od výkonu zvyšku sankcie, čo ale zákon o priestupkoch nepripúšťa. Súd by si tak atrahoval niečo, čo nemá dovolené. Prípadný ďalší postup súdu v rozpore so zákonom o priestupkoch možno dobre ilustrovať na príklade, ktorý uviedol prokurátor vo vyjadrení k dovolaniu. Sankcia zákazu činnosti uložená vo výmere štyri roky a krátko na to trest zákazu činnosti uložený vo výmere jeden rok. Pri sčítacom postupe prezentovaným prokurátorom podmienka na podmieňané upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti (ale aj sankcie) uplynie po dva a pol roku a ak súd rozhodne pozitívne, odloží na určitý čas účinok trestu (ale i sankcie!) zákazu činnosti, pričom ale zároveň môže následne v zmysle § 70 ods. 1 Trestného zákona rozhodnúť, že sa zvyšok trestu (ale i sankcie) vykoná. Takýto postup by bol v rozpore so zákonom o priestupkoch a to výrazne v neprospech odsúdeného.

Pokiaľ prokurátor argumentoval judikátom Najvyššieho súdu Českej republiky č. R 49/1976, tak Najvyšší súd Slovenskej republiky si osvojil obsah tohto judikátu ako naprosto správny a preberá ho do svojej rozhodovacej činnosti, pričom ale považuje za potrebné ho upresniť tak, aby do budúca nevznikali žiadne výkladové problémy a to nasledovne.

Pri určení polovice vykonanej časti trestu zákazu činnosti pre potrebu rozhodovania o podmieňanom upustení od výkonu zvyšku tohto trestu sa postupne, v trestnom konaní, uložené tresty zákazu činnosti, za predpokladu, že ide o zákaz tej istej činnosti spočítavajú.

Sankcia zákazu činnosti uložená páchatelovi v konaní o priestupkoch nie je pre účely konania o podmieňanom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti podľa § 69 a § 70 Trestného zákona, trestom uloženým súdom v odsudzujúcom rozsudku (ide o zákaz uložený iným orgánom verejnej moci nie súdom) a preto plynie samostatne, nezávisle od trestu zákazu činnosti. Ak tomu istému páchatelovi bol v následnom trestnom konaní uložený trest zákazu činnosti za iný skutok a plynutie sankcie zákazu činnosti a plynutie trestu zákazu činnosti sa prelína, tak sankcia zákazu činnosti a trest zákazu činnosti plynú súbežne.

Možno súhlasiť s prokurátorom v tom, že za stavu, keď sa nepoužije tzv. sčítavacia zásada, v prípade ak súd uloží páchatelovi, ktorý už vykonáva sankciu zákazu činnosti, trest zákazu činnosti, dôjde k „amnestovaniu“ časti sankcie zákazu trestu činnosti. Takýto stav, ale zodpovedá súčasnému zneniu Trestného zákona nielen v ustanoveniach § 61, § 69, § 70, ale i § 43 a napokon i § 436 až § 438 Trestného poriadku, v ktorých sa výslovne používa odkaz len na trest zákazu činnosti, nie aj na sankciu zákazu činnosti (logická výnimka vid' § 69 ods. 4 písm. b/ Trestného zákona). Doslovný výklad týchto ustanovení je nevyhnutný, pretože je pre obvineného priaznivejší. Sčítavacia zásada a tak prípadný teleologický výklad zákona neprichádza do úvahy, nakoľko by neprípustne zhoršila postavenie obvineného v rozpore s doslovným, jasným a presným znením zákona.

To isté sa týka aj ustanovenia § 43 Trestného zákona, podľa ktorého: „Ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal predtým, než bol trest uložený skorším rozsudkom vykonaný, a ukladá mu trest rovnakého druhu, nesmie tento trest spolu s doteraz nevykonanou časťou trestu uloženého skorším

rozsudkom prevyšovať najvyššiu výmeru dovolenú týmto zákonom pre tento druh trestu. Ak je jedným z týchto trestov trest odňatia slobody, rozumie sa takou najvyššou výmerou doba dvadsiatich piatich rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie.“ a preto najvyšší súd vyslovuje nasledovný právny záver:

Sankcia zákazu činnosti alebo jej doposiaľ nevykonaná časť netvorí pre účely ukladania tzv. ďalšieho trestu v zmysle § 43 Trestného zákona limitujúcu hranicu pre uloženie najvyššej výmery dovolenej Trestným zákonom pre tento druh trestu. Sankcia zákazu činnosti ani v tomto prípade nemá trestnú povahu a nemôže byť považovaná za trest uložený súdom v trestnom konaní.

V ďalšom najvyšší súd poukazuje na § 61 ods. 8 Trestného zákona, podľa ktorého: „Do doby výkonu trestu zákazu činnosti sa nezapočítava doba nepodmienečného trestu odňatia slobody; započítava sa však doba, počas ktorej bolo páchatelovi pred právoplatnosťou rozsudku podľa osobitných predpisov odňaté oprávnenie na činnosť, ktorá je predmetom zákazu a doba, počas ktorej už nesmel na základe opatrenia štátneho orgánu túto činnosť vykonávať.“

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že len výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody (a nič iné) odkladá začiatok plynutia výkonu trestu zákazu činnosti. Aj s ohľadom na znenie tohto zákonného ustanovenia nemožno vysloviť, že už vykonávaná sankcia zákazu činnosti odkladá začiatok výkonu trestu zákazu činnosti a preto platí, že výkon trestu zákazu činnosti začína zásadne právoplatnosťou rozsudku alebo trestného rozkazu. Tento začiatok odkladá len výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody, ktorý obvinený vykonáva alebo má vykonať.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd uzatvára, že u obvineného N. F. v čase vedenia motorového vozidla značky Fiat Stillo 23. mája 2016 neplynul žiadny zákaz tejto činnosti a preto je uvádzaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku splnený, pričom zákon bol porušený v neprospech obvineného. Preto najvyšší súd o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku pri použití ustanovení tam uvedených.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.